

Lesson 8

Ka'ujudan duse Apu' Adamin

Panagna'an 3

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Bakas ta'ayate si me' lesson dehelluhin amban dem Kitab Tawrat we' pinapanjari we' Tuhanin a'a tagna'in neppu iye. Ta'ayate isab bang ine jānnen hangkan siye pinapanjari we' ne. Mabaya' Tuhanin we' kalasahande iye dembūs-būs pikilanden, dembūs-būs ateyden duk basagden. Bang kalasahande iye sa miya'an iye ka'ujudannen, sinna siye duk kaduhulan siye magtuhut-tuhut duk magsulut-sulut duk Tuhanin salama-lama.

Takalete we' tinstingan Apu' Adam we' Tuhanin – duk mura tinuhut test iyan – supaya kata'uhanne bang sarang ke lasa Apu' Adamin si Tuhan duk bang tuhutne ke panganda'akannen. Ga' pe pinapanjari dende tagna'in, andang ne si Apu' Adam dina'ak we' Tuhanin, pa'inne: “*Makajari kakannu kēmon bayu'an buwa' kayu dem likus inin. Saguwa' da'a te'ed kakanun buwa' kayu pangata'u mahāp duk mala'atin. Pegge' si ellew pamangannu buwa'ne miya'an iye ne ellew kamateynun.*” (Panagna'an 2:16 + 17) Hātinin, tinstingan Apu' Adam we' Tuhanin duk inakahan andang we' matey iye duk pinasape' amban Tuhanin bang ga'i tuhutne panganda'akannen. Iye ko' pengelegga iyehin. Malasa Tuhanin pu Apu' Adam duk kabaya'anne we' magtuhut siye salama-lama. Saguwa' si programa dehelluhin tabatsate we' **Apu' Adam duk Sitti Hawa** pakale si Nakura' Seyitanin duk **ga'i tuhutde panganda'akan Tuhanin**, pegge' mangan siye buwa' kayu mangga'i dina'ak kinakan si siyehin.

Na, ellew inin, pasōngte bi ne isab pagistaditen bi amban dem Kitab Tawrat, jūd Panagna'an kapitulu tellu. Payamante ne isab bang **ine ma'umantag pu Sitti Hawahin duk Apu' Adam pag ubus siye magduse tudju Tuhan**. Si ayat pitu' pa'in Kitab: “*Pag maka'akan ne siye*

tasabutde ne duk tasayude ne we' magkuwantang siye sali'-sali'. Hangkan magtolo siye me' dawen kayu hinangde dikatde.” (Panagna'an 3:7)

Ine tagna' hininang we' disi Apu' Adam duk Sitti Hawa pag ubus langgalande panganda'akan Tuhanin? **Suleyande napukan ka'iy'a'anden duk suleyande napukan we' kata'uhande we' magduse ne siye!**

Bakas tabatsate ne we' pag ga' pe Apu' Adam duk Sitti Hawa mangan buwa' kayu pangata'u mahāp duk mala'atin “*bisan siye magkuwantang sali'-sali', ga' siye iya'.*” (Panagna'an 2:25) Saguwa' kuwe'itu seddili ne pikilanden sabab baranden. Kata'uhande ne we' dusehan siye duk iya' siye si Masutsihin. Kata'uhande we' subey ne siye hinukum we' ne. Hangkan suleyande napukan ka'iy'a'anden, magtolo siye dawen kayu duk dikatande barande magkuwantangin. Saguwa' bisan dikatande baranden ga'i du makajari puwas duse dem ateyden.

Ubus pa'in Kitabin: “*Manjari inin, pag kohap ne takalede Tuhanin lumengngan-lengngan dem likus miya'an. Magtawus maglewlekebinihin patapuk pī diyalem me' kakayuhan dem likus miya'an duk siye ga'i tumampak si Tuhanin.*” (Panagna'an 3:8) Pag ubus siye magduse, pinda ne kēmon pu Apu' Adam duk Sitti Hawa! Pag ga' pe siye ngalanggalan panganda'akan Tuhanin sinna siye kahaba' Tuhanin pī dem likus miya'an magbissā duk siye. Saguwa' kuwe'itu, pag kalede iye patapit, migpid siye pegge' **tinalew siye duk iya'**, duk pī siye dem kakayuhan **supaya siye tumapuk amban Tuhanin!** Ine jānnen hangkan Apu' Adam tinalew duk patapuk? Ga'i du iyan hunit tasabut. Bang niya' a'a nangkew amban bulak sawe'ne, ine hinangnen bang takalene suwala depu' bulakin? Suleyanne patapuk. Sali' du isab duk Apu' Adam, bakas eddo'ne mangga'i dina'ak we' Tuhanin, hangkan suleyanne patapuk. Kata'uhan Apu' Adam hep we' bakas langgalanne panganda'akan Tuhanin.

Tewwa' ke bang tinalew Apu' Adam pag ubus langgalanne panganda'akan Tuhanin? Bugtu' tewwa'! We'ey? Pegge' bakas pa'in Tuhanin pinapasti', “*Si ellew pamangannu buwa' kayu pangata'u mahāp duk mala'atin, iye ne ellew kamateynun.*” Tumanan Tuhanin ke bakas pina'innen? To'o we' matey Apu' Adam? Ine tapikilnun? **To'o ke we' legga Tuhanin a'a bakas pinapanjarinen?** Bang patekka pa'in a'ahin, ga'i untul bang kew tinilew bu nilew kew isab. Saguwa' panilew inin hāp te'ed sinambungan duk panilew. **Ine hinang Tuhanin pu si Lucifer, hātinan Nakura' Seyitanin, pag ubus kuntarahanne pagbaya' Tuhan si iyehin?** Pa'in Tuhanin ke “ambat ne” si Nakura' Seyitanin duk mala'ikat magdusehin? Duma'in! Patahala' Tuhanin siye amban pala'ihanne masutsihin. Bu duma'in hadja iyan, papanjarihanne siye ebbut ga'i tapalem! Sali' du Apu' Adam duk Nakura' Seyitanin, teyikutanne pagbaya' Tuhan si iyehin. Makajari ke Tuhanin pa'inne hadja, “Ambat ne, ga'i du meke'ine?” bu libri ne Apu' Adam, ga'i bisan

hinukum? Ga'i! Ga'i makajari! **Sutsi du Tuhanin duk subey hukumne dusehin!** Metu'uhin niya' bakas a'a lalem te'ed kata'unen, ēnnen Leonardo da Vinci, pa'inne, “Bang niya' a'a bu ga'i leggene mala'atin, kuwe' bentuk da'akne iyan hininang!” Bang Tuhanin, ga'i makajari magawe' hadja si mala'atin. Subey leggene. Bakas nulat Nabi Habakkuk, pa'inne: “*O Tuhanku, ka'u Masutsihin.... sutsi te'ed matanun duk ga'i makajari we' payamannu hadja mala'atin; ga'i makajari we' awe'annu hadja dusehin!*” (Habakkuk 1:12,13) Awe', “*Tuhanin hep mangahukum me' a'anen! Asal makatalew-talew te'ed bang kite legga Tuhan ma'ellumin!*” (Hibrani 10:30,31) Sutsi Tuhanin hangkan subey hukumne duk leggene kēmon duse. Hangkan nessessita du we' leggene disi Apu' Adam duk Sitti Hawa sabab duseden. Na, batsate isab ayat siyam si jūd Panagna'an kapitulu tellu, pa'inne: “*Saguwa' linganan Tuhanin lellahin, ‘Antag kew?’ pa'inne.*” (Panagna'an 3:9)

Ine hinang Tuhanin pag ubus magduse Apu' Adam? Pi Tuhanin miha Apu' Adam, linganne iye pa'inne, “*Antag kew?*” (Panagna'an 3:9) Apu' Adam ke mapī mamiha Tuhanin? Duma'in! Suleyanne patapuk amban Tuhanin! Ine jānnen hangkan Tuhanin linganne Apu' Adam? Ga'i ke kata'uhanne bang antag Apu' Adam? Bang Tuhanin kata'uhanne duk kitene kēmon, kata'uhanne du isab bang antag patapuk Apu' Adam! Linganan Tuhanin Apu' Adam pegge' kabaya'annen we' magbennal Apu' Adam sabab dusenen tudju Tuhan. Masi pe Tuhanin malasa pusi Apu' Adam bisan bakas langgalanne panganda'akannen. Ine panambung Apu' Adamin pag tilew Tuhanin “*Antag kew?*” Pa'in Kitabin:

“Nambung si Adam pa'inne, ‘Takaletew kew lumengnan tu'u dem likus duk iya' ku bang ku kitenu magkuwantang. Hangkan ku patapuk.’ ‘Sine mangakahan ka'uhin we' magkuwantang kew?’ pa'in Tuhanin. ‘We' bakas kew mangan buwa' kayu mangga'i dina'akku kinakan si ka'uhin?’ ‘Awe’, pa'in lellahin, ‘Saguwa' dende pinangurungnu si aku inin, iye mangurungan aku buwa' kayu miya'an hangkan takakanku.’ Tinilew isab we' Tuhanin dendehehin, pa'inne, ‘We'ey inin hinangnu?’ Nambung dendehehin, pa'inne, ‘Inakkalan ku we' sawehin hangkan takakanku.’” (Panagna'an 3:10-13)

Takalenu ke sambung disi Apu' Adam duk Sitti Hawahin? **Kaduwangan siye naksil sawe'de.** Bang Apu' Adam, duwe tinaksilnen, Tuhanin duk Sitti Hawa, pa'inne: Duma'in amban aku! Dende bakas pangurungnu akuhin – iye dapu' sala'in! Bang Sitti Hawa, taksilne sawehin, pa'inne, Da'a ku taksilun – **sawehin** ngakkalan akuhin! Saguwa', kata'uhan Tuhanin diyalem atey a'ahin, bu kata'uhanne we' **kaduwangan siye tege duse.** Ga' siye ginagahan we' Tuhanin mangan buwa' kayu miya'an. Ga' isab siye ginagahan we' Nakura' Seyitanin.

Makajari Nakura' Seyitanin nassat duk ngakkalan a'ahin suga' ga'i iye makajari nganggagahan a'ahin magduse. Inakkalan Sitti Hawa we' Nakura' Seyitanin suga' hinangannen masi pe duse tudju Tuhan. Bang Apu' Adam, inakahan kite dem Kitab we' duma'in iye inakkalan. (1 Tim. 2:14) Tasabutne bu eddo'ne pe nuhut di kabaya'annen. Kata'uhan Apu' Adam du bang ine bakas dina'ak we' Tuhanin, saguwa' eddo'ne pe pasape' amban lān mabentelin duk nuhut lān mangga'i mabentelin. Bu duma'in hadja we' ga'i tuhutne panganda'akan Tuhanin, suga' tambahanne pe dusenen sabab taksilne sawe'nen.

Sampay kuwe'itu masi pe suleyan a'ahin manaksil sawe'nen bang siye bakas magduse. Saguwa' kata'uhan Tuhanin du bang ine mabennalin. Missā Tuhanin si me' a'ahin pinalabey amban diyalem Kitab Masutsihin, pa'inne: **Antag kew?** Sambunganun ku! Bakas mag'ine kew? We'ey kew ga'i ngatu kahagad duk nuhut si Lapalkun? We'ey udji'nu hāpkun? We'ey suleyannu manaksil sawe'nu sabab di dusenun? “*Sabennal-bennal te'ed, pa'in Tuhanin, kēmon a'ahin pasujud du iyan si aku. Kēmon a'ahin magbennal du iyan we' aku asal Tuhanin.*’ Manjari kēmon kite bi subey magaka si Tuhan sabab me' bakas hinangante bi matu'u si dunyahin.” (Roma 14:11,12)

Na, kuwe'itu pala'us ne kite matsa dem kapitulu tellu duk payamante bang sa'ingge hukum Tuhanin sawehin, Nakura' Seyitanin, Sitti Hawa duk Apu' Adam. Pa'in Kitabin:

“Hangkan missā Tuhanin si sawehin pa'inne, ‘Sabab hininangnu inin, iye inin pangaleggaku ka'uhin: amban kēmon kahayep-hayepan duk amban kēmon hayep talun ka'u ne kamulka'anin. Palele kew duk bettengnu, duk bagumbun kinakannun tiggelannu ma'ellumin. Tinagna'an kuwe'itu pagbantate ka'am duk dendehein. Magbanta isab tubu'nun duk tubu'nen. Tumpil tubu' dendehein du kōknun, duk tigtuknu isab tikednen.’ Manjari pa'in Tuhanin si dendehein, ‘Tinagna'an kuwe'itu peddi'an kew manamal bang kew nganak. Saguwa' bisan kew peddi'an manganakin, masi du kabaya'annu ellanun. Duk iye magbaya' si ka'uhin.’ Duk pa'in Tuhanin si lellahin, ‘Ka'u iyan, iye pinakalenun, andanun, duk kinakan we' nu buwa' kayu mangga'i dina'akku kinakan si ka'uhin. Hangkan sabab hinangannu miya'an minulka'an we' ku bulakin. Tiggelannu ma'ellumin subey kew maglubag supaya niya' ka'ellumannu amban bulak inin. Patomo'an beggang duk me' sampinit tana'nun. Duk iye kinakanbin me' tinanem si tana'. Tiggelannu ma'ellumin magsongot kew supaya niya' kakannu ngeregse' ellew pabaliknu si bulakin, pegge' amban bulak du kew hininang. Bulak du kew hadja duk manjari bulak du kew balik.’” (Panagna'an 3:14-19)

Kitenu ke ka'ujudan duseden? Ka'ujudannen kasusehan duk peddi', beggang duk sampinit, lubagan duk songot, saki duk kamatey. Awe',

“tumbas si me' a'a magdusehin sudda matey siye!” (Roma 6:23) Ine pa'in Tuhanin umantag pusi Apu' Adam duk Sitti Hawa bang kakande buwa' kayu mangga'i dina'ak kinakan si siyehin? Pa'inne, **“Si ellew pamangannu buwa'ne miya'an iye ne ellew kamateynun.”** Bang Apu' Adam duk Sitti Hawa kinubul ke ellew pamangande buwa' kayu miya'an? Duma'in. Saguwa', matey ke siye ellew miya'an? To'o, matey siye! Ellew miya'an **Apu' Adam duk Sitti Hawa kuwe' mamatey ne niyawaden**, pegge' pasape' ne siye amban Tuhan.

Bakas ta'ayate ne we' hāti kamateyin bang pasape' ne a'ahin amban Tuhan. Pag ga'i tinuhut panganda'akan Tuhanin we' Apu' Adam duk Sitti Hawa, pasape'de ne diden amban Tuhan, iye Po'on Umulin. Pag iye tapene'de kinahagadin Nakura' Seyitanin duk iye tinuhutden, lepas ne pagbagayde duk Tuhanin duk ga' ne siye sumakup si umul Tuhanin. Manjari ne siye banta Tuhanin pegge' bēbbegande Nakura' Seyitanin, kuntara Tuhanin. Kuwe' bentuk matey ne pagtuhutden duk Tuhanin. Upama, bang niya' bantanu duk bagaynun mēbbegan iye duma'in ke hātinene we' bakas bagaynun, kuwe'itu bantanu ne isab? Kuwe' bentuk matey ne pagbagaynun duk iye. Niya' eli'an, pina'in: *“Banta bagaynun bantanu du isab.”* Sa miya'an du isab, sine-sine nuhut Nakura' Seyitanin banta Tuhanin du isab iye. Dusehin manape' a'ahin amban Tuhanin.

Sōng ubus ne lesson ellew inin, saguwa' niya' pe subey tasabutte duk ta'essebte. Inin ne: Kēmon kite bi inanakan tu'u si dunya *“kuwe' dalil a'a matey sabab hinangan mala'atin duk me' dusehin”* (Epesus 2:1) duk **“ga' niya' umul salama-lama amban Tuhan.”** (Epesus 4:18) Kaw kite bi ga'i mabaya' we' sa miya'an, saguwa' iye pina'in dem Lapal Tuhanin. Ellew ga' panuhut Apu' Adam panganda'akan Tuhanin, iye isab miya'an ellew **keniya' dusehin**. Duk Apu' Adam, iye magdusehin, iye papu' kēmon manusiya'in. Hangkan ka'ujudan duse Apu' Adamin **kēmon tubu'nen dusehan du isab**. *“Bang kabang sapi'in, asti'an anaknen.”* Duk inin du isab, duse Apu' Adamin jānnen hangkan iye **sumape' amban Tuhan**. Teyikutan Apu' Adam pagbaya' Tuhan si iyehin, bu iye manjari sama kēmon ma'ellumin. Iye ka'ujudannen we' **kēmon tubu' Apu' Adamin, bang inanakan, andang ne siye sumape' amban Tuhan**. Sa pina'in dem eli'anin, pa'inne: *“Bang beytu panaki ga'i sakihin padeheng si a'a tagna' masakihin!”* Sa miya'an du isab pina'in dem Lapal Tuhanin, pa'inne: *“Tagna', dambuwa' du hadja manusiya' magdusehin, si Apu' Adam. Iye miya'an tagna'an duse si dunyahin. Pegge' niya' ne duse si dunya, niya' isab kamatey dem dunya. Hangkan hep kēmon manusiya'in ujud matey pegge' kēmon magduse!”* (Roma 5:12)

Papu'ten bi Apu' Adam, iye mamasape' dinen amban Tuhanin, **kuwe' dalil pange iye seppak amban po'onne**. Ine ka'ujudannen bang pangehin ga'i ne magsugpat duk po'onne? Ngalanes ne duk matey.

Duk ine ma'umantag si me' pange madiki'in magsugpat duk pange maseppakin? Ellum siye? Ga'i. Matey ne isab siye, pegge' magsugpat hep duk pange malanesin. Sa miya'an du isab **me' tubu' Apu' Adamin, kuwe' me' pange diki' siye** duk pange malanesin. Sabab dusenen, Apu' Adam kuwe' pange malanesin, duk sumakup kite bi. Kēmon kite bi, kuwe' iyehin du isab addatten bi duk hukuman si kitehin bi.

Nulat Nabi Da'ud dem Kitab Jabur sa inin, pa'inne: *“Bugtu' dusehan ne ku panganak akuhin, dusehan ku kemuweku iniraman we' ina'kun.”* (Jabur 51:5) Dusehin arak kuwe' saki inēnan AIDS – saki garabe manamal bu magleggey si kēmon dunya. Bang pa'asek ne saki AIDS inin dem baran a'a, ga'i ne tahala' balik. Bang a'ahin tege saki AIDS, makajari keleggeyan anakne dem bettengnen. Makamatey du AIDS inin bu ga' pe niya' tambalne. Sa miya'an du isab dusehin. Bala' garabe manamal bu tapī si kēmon dunya. **Makamatey du dusehin**, magmula a'ahin salama-lama, duk **manusiya'in ga' niya' tambalde dihanande**.

Saguwa' pudjite Tuhanin ellew inin, pegge' Tuhanin memesne dihananne dalil tambalin supaya kite bi timbul amban duse magbaya' si kitehin duk amban duse pangaleggahan kitehin. Saguwa' subey kite kahagad si “tambal Tuhanin” duk subey teyima'te. Bang amban kahandak Tuhan magistadi kite bi si lesson mapaturul inin sabab pananggup Tuhan pu Apu' Adam duk Sitti Hawahin duk kēmon tubu'den. Nanggup hep iye we' papitune si dunya Manimbulin supaya tatimbulne me' a'a madusehanin amban duseden, amban Nakura' Seyitanin duk amban narka'.

Hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin.

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin sasangbi mikil sabab me' bissā sinulat we' Nabi Da'ud inin, pa'inne:

“Bugtu' dusehan ne ku panganak akuhin, dusehan ku kemuweku iniraman we' ina'kun.” (Jabur 51:5)

Wassalam